

Kampen om barna

- En serie om foreldrene Norge glemte og rådgiverne de fikk -

Innsendere

Elisabeth Risa, Stavangergruppen

Ina Gundersen, Undersøkende avdeling

Knut Gjerseth Olsen, Undersøkende avdeling

Stavanger Aftenblad

Nykirkebakken 2

Postboks 229

4001 Stavanger

Publisert materiale

Alle artiklene ble publisert i en sammenhengende serie eksklusivt i papirutgaven av Stavanger Aftenblad. Enkelte saker ble også publisert på nett. Det var viktig for oss ikke å publisere saker hver dag, for at leserne skal ha mulighet til å fordøye sakene og ikke gå lei av serien. Dette ga oss også rom til å følge opp oppslagene med nyhetssaker som ble skrevet etter tips og innspill underveis. Her er sakene som inngikk i den planlagte serien:

23. oktober: De nye barnevernrådgiverne

25. oktober: "Vi har bestemt oss for å ta barnet ditt ved fødselen"

27. oktober: Hvert år slutter hver tiende barnevernansatt

30. oktober: Slik er hverdagen for barnevernansatte

1. november: Det er ingen oppskrift på god omsorg

3. november: Fortsatt pengemangel i barnevernet

6. november: Skammen har ødelagt de fleste barnehjemsbarn

10. november: Nettrådgiver hjalp familie med å rømme

13. november: Dette er barnevernet på Utsira: to timer av rådmannens arbeidsuke

17. november: Barnevernaktivist under etterforskning for tre barnebortføringer

19. november: Barnevernrådgiver midt i sexklubbstrid

Idé og problemstilling

Ei 13 år gammel jente forsvant fra barnevernsinstitusjonen Lindøy i Stavanger i begynnelsen av august 2010. Tre uker seinere ble hun funnet sammen med lederen av en stiftelse som driver

med privat barnevernsrådgivning. Generalsekretær Arnstein Øyslebø i Familiestiftelsen ble pågrepet og siden siktet for å ha skjult 13-åringen for barnevernet. Det er oppsiktsvekkende at en 13 år gammel jente på rømmen dukker opp hos en tilsynelatende ukjent voksen, og vi ønsket derfor å finne ut mer om Øyslebø og foreningen han representerte.

På et tidlig tidspunkt så vi at Familiestiftelsen bare var én av en rekke nettbaserte barnevernsrådgivere og borgervernforeninger som har vokst fram de siste årene. Slike rådgivere lot til å bli engasjert av fortvilte foreldre som aldri gir opp sin kamp for å få omsorg for egne barn. Vi spurte oss dermed hvem disse rådgiverne var, hva de drev med og hva deres involvering førte til i konkrete barnevernssaker – både for foreldrene og for barna.

I tillegg ønsket vi å belyse mulige konsekvenser for barnevernet selv. I stedet for å begrense dette til et nyhetsløp om Familiestiftelsen, ville vi få fram hele bredden av rådgivere og foreninger som opererer innenfor dette saksfeltet.

Hva fant vi ut – genuine nyheter

a) Dette er første gang et norsk mediehus har drevet systematiske undersøkelser av denne gruppen private, nettbaserte barnevernsrådgivere. Vi har avdekket om rådgiverne at de:

- Nesten uten unntak er menn uten formell faglig kompetanse.
- Nesten utelukkende har egne erfaringer med barnevernssaker eller barnefordelingssaker.
- Driver på eller over grensen av loven. Har bistått foreldre som kidnapper egne barn.
- Gir foreldre dramatiske råd til hvordan de bør gå fram.

b) Det er første gang et norsk mediehus har kartlagt hvilken opplevelse barnevernet har med rådgiverne. Vi har funnet at flere kommunale barnevern:

- Mener rådgiverne flytter oppmerksomheten bort fra barn og over på foreldre.
- Opplever at de hever temperaturen i fra før opphetede konflikter.
- Har erfart at rådgiverne bistår i forsvinningsaker.
- Føler seg truet, trakassert og hundset av rådgivere.

c) Det er første gang et norsk mediehus systematisk har kartlagt den offentlige oppfølgingen av foreldre som har mistet omsorgen for egne barn. Vi har funnet at:

- Barnevernet er pålagt å følge opp de biologiske foreldrene, men at de i liten grad gjør det.
- Flere aktører mener useriøse private rådgivere derfor vokser i betydning.
- En presset ressursituasjon i barnevernet gjør det vanskeligere å følge opp foreldre.
- Små kommuner mangler kompetanse og ressurser til å takle kompliserte saker.
- Mange foreldre nekter å samarbeide og står ofte alene med sorgen og traumene.

d) Familiestiftelsen og Arnstein Øyslebø uttaler at stiftelsen skal være aksjonsrettet – et slags "familiens Bellona". Plutselig var han siktet i en lokal bortføringssak. Vi fant ut om stiftelsen og

Øyslebø at:

- Han ble politietterforsket i tre lokale bortføringsaker.
- Stiftelsen har vært preget av økonomisk rot og er nå tom for penger.
- Det var tette bånd mellom to sexklubber og Øyslebø.

Organisering av arbeidet

Stavanger Aftenblad opprettet i 2008 en egen gruppe for undersøkende journalistikk. Denne har det siste året bestått av gruppeleder og to skrivende journalister. Tanken bak undersøkende avdeling er at gruppen koples på når Aftenbladet ønsker å bruke mer ressurser på å grave dypere i en bestemt sak eller tematikk. Hovedregelen i avdelingen har hele tiden vært at gravingen skal forankres i faggruppene og at graveprosjekter skal organiseres som et samarbeid mellom journalistene i undersøkende avdeling og den eller de journalistene som til daglig jobber med feltet vi skal se nærmere på.

Denne modellen var utgangspunktet da vi begynte å jobbe med barnevernsserien. Elisabeth Risa jobber i Stavangergruppen og har til daglig ansvar for omsorg, barnevern og levekår. Ina Gundersen og Knut Gjerset Olsen jobber i undersøkende avdeling og ble koblet inn fordi vi ønsket å grave dypere.

Arbeidet anslås å ha tatt rundt to måneder for hver av oss. Risa gjorde en del forarbeid, spesielt med kartlegging av nettsider og med undersøkelser i det kommunale barnevernet, før Gjerset Olsen og Gundersen ble koblet på. Risa gikk ut i svangerskapspermisjon fra 1. oktober. Etter det fortsatte Gundersen og Gjerset Olsen. Risa kom i gang i begynnelsen av september, mens Gundersen og Gjerset Olsen begynte i midten av september. Fra 1. oktober til 15. november jobbet Gundersen og Gjerset Olsen utelukkende med denne serien. Arbeidet ble delt jevnt mellom oss. Vi fordelte også saker; alle bidro med research til hver av sakene, men én fikk hovedansvar for å skrive ut. Bylinen er derfor delt mellom alle tre. Den som har skrevet ut har navnet øverst.

Fotograf Jon Ingemundsen var med på en del av planleggingen i en tidlig fase, men forskjellige fotografer har vært med på forskjellige saker underveis. Illustratør Tor Pedersen har laget illustrasjon til én av sakene.

Typograf Rita Spanne var, sammen med desksjef Arild Inge Olsson, med helt fra begynnelsen av for å planlegge det visuelle uttrykket. Rita Spanne tegnet alle sakene i eget design.

Arbeidet har vært coachet av leder for undersøkende avdeling, Harald Birkevold.

Metode

Mange graveprosjekter kjennetegnes av spissede undersøkende metoder, men vi fant tidlig ut at en serie som "Kampen om barna" krevde bredt sammensatte metoder snarere enn én

spisset. Vi utviklet derfor en lang rekke tilnæringsmåter og satte oss som mål å belyse tematikken med flere verktøy og fra flere innfallsvinkler. Dette var viktig for å danne et helhetsbilde samtidig som vi kunne trenge dypt ned der det krevdes.

1: Kartlegging av barnevernsrådgiverne

Nettet byr på et mylder av nettsider, debattfora, organisasjoner og private selskap som på en eller annen måte omtaler barnevern og barnevernssaker. Vi bestemte oss for utelukkende å se på aktørene som aktivt reklamerte med at de kunne tilby foreldre råd og veiledning i barnevernssaker. Etter å ha definert bort en lang rekke aktører som lå i grenseland, satt vi igjen med 17 nettsider, inkludert Familiestiftelsen.

Vi snakket med flere av rådgiverne, og med kilder rundt dem, for å få inntrykk av deres motiver og deres faglige bakgrunn. Det sentrale metodiske grepet ble likevel en stadig voksende database som vi hadde laget. Vi brukte regneark i Excel til å systematisere opplysningene vi fant om nettstedene og deres eiere. Her samlet vi opplysninger om eierskap av domener, eiere av telefonnumre og adresser som var oppgitt, antall unike brukere på nettstedet, antall medlemmer og antall henvendelser. Vi gikk også nærmere inn på hver av personene eller selskapene bak sidene. Vi så på organisasjonsform og på økonomien i selskapene (der slike fantes), og vi studerte privatøkonomien til enkelte av hovedaktørene. Excel var et nyttig verktøy fordi vi enkelt og oversiktlig kunne sortere de forskjellige rådgiverne etter antall medlemmer, antall nettside-treff og omsetning.

Oversikten hjalp oss å danne et bilde av hvem rådgiverne egentlig var; hva som var deres agenda og hvilken faglig bakgrunn de hadde. Den ga oss også en grei indikasjon på hvilke organisasjoner som var størst med hensyn til ressurser og popularitet, og vi fikk en nyttig oversikt over hvilke personer som gikk igjen på forskjellige fora og nettsted.

Vi fikk tegnet et bilde av en gruppe godt voksne, oftest middelaldrende menn, som selv hadde erfaringer med barnevern og/eller barnefordeling. De fleste mente å ha opplevd urett i forbindelse med barnefordeling / samlivsbrudd. Flere hadde selv mistet omsorg for barn til barnevern og noen hadde selv vokst opp i befatning med barnevern. Alle virket i utgangspunktet å drive uten særlig økonomisk vinning.

Databasen ble viktig for oss da vi skulle sile ut hvilke personer og hvilke organisasjoner vi skulle se nærmere på. Dessuten ble den viktig i intervjuer, ettersom flere av intervjuobjektene i utgangspunktet var fiendtlig innstilt og lite villige til å snakke. Ved å vise at vi hadde oversikt fikk vi dem likevel til å snakke om virksomheten sin.

Neste skritt var en systematisk kartlegging av innholdet på sidene. Vi gjennomgikk store deler av innholdet på flere av foraene og nettsidene, men konsentrerte oss om de største målt i trafikk. Målet med dette var å kartlegge hvilke typer råd foreldre fikk. Enkelte av nettstedene

hadde lukkede fora som krevde medlemskap. Vi fikk opprettet profiler, slik at vi fikk tilgang til alt som fantes av råd, debatter og enkelthistorier.

Flere av rådgiverne bruker nettforumet til en direkte rådgivning i enkeltsaker. Folk tar kontakt via forumet og får svar på spørsmål. Videre legger flere av administratorene av sidene ut generelle råd til hvordan foreldre bør opptre hvis de kontaktes av barnevernet.

Vi fryktet at mennene bak sidene ville fjerne innholdet så snart vi tok kontakt. Derfor tok vi skjermdumper av alle sidene som inneholdt informasjon vi ville vurdere å bruke på trykk.

Vi bestemte oss for å vie vår oppmerksomhet til de mest radikale rådene fordi disse med store bokstaver forteller noe om hvor tilspisset kampen om barna noen ganger blir, og fordi disse sier noe om hvor langt enkelte rådgivere er villige til å gå. Neste metodiske tilnærming til "Kampen om barna", var en systematisk kartlegging av hvordan barnevern i hele Rogaland og flere andre byer opplever de nye rådgiverne.

2: Undersøkelser av barnevernets opplevelser

Selv om rådgiverne er aktive på nett, visste vi lite om hva slags påvirkning de hadde på ulike enkeltsaker og hvordan barnevernet oppfattet dem. I første omgang ble barnevernet i de ti største kommunene i Rogaland kontaktet på telefon og spurt om sine erfaringer med nettbaserte barnevernsrådgivere. I samtlige kommuner opplyste barnevernet om at de hadde erfaringer med slike personer/foreninger.

For å systematisere informasjonen, utarbeidet vi et spørreskjema som ble sendt til barnevernstjenesten i alle kommunene i Rogaland. For å sikre tilbakemelding ble alle også kontaktet på telefon.

Tilbakemeldingene viser at den kommunale barnevernstjenesten gjennomgående har kjennskap til og erfaring med slike personer og foreninger. De mener også at deres involvering gjør saksbehandlingen vanskeligere og øker konfliktnivået. For å hente inn referanser fra andre deler av landet, ble undersøkelsen utvidet til å gjelde Kristiansand samt flere bydeler i Bergen, Trondheim og Oslo.

Vi fikk svar fra samtlige. Tilbakemeldingene var de samme som fra barnevernet i rogalandskommunene.

Til sammen kontaktet vi 23 kommuner og bydeler, tilbakemeldingene var de samme som fra barnevernet i Rogalandskommunene; samtlige rapporterte om massiv innblanding av hjelpere i barnevernssaker. De fleste hadde også eksempler på at hjelpere bisto i både forsvinningssaker og rømninger fra barnevernsinstitusjoner.

3: Graving i bortføringer og kidnappingsaker

Kartleggingen av nettstedene var, som vi har vært inne på, brei og ikke dyp. Vi dannet oss et oversiktsbilde, men gikk ikke langt ned i detaljene på hvert av de 17 nettstedene. I stedet trakk vi ut noen få enkelttilfeller som framsto som betegnende for aktiviteten til de mest radikale rådgiverne og som vi så at det var mulig å grave dypere i uten å trå på etiske miner. Vi ville ha fram saker som belyste hvilken rolle rådgiverne spilte i enkeltsaker.

Sveio-saken: En av enkeltsakene vi undersøkte nærmere, var omtalt på nettsiden Samfunnsmagasinet. Dette er en side som ikke har veldig høy trafikk, men som framstår som velorganisert. Ansvarlig redaktør for siden er Jan Hansen, bosatt i Østfold, mens eier av nettsiden er enkeltmannsforetaket Inter Media Research, som er registrert på Hansens kone. Våre undersøkelser viste at det var Jan Hansen som drev siden alene. Han er medlem av Norsk Journalistlag, og nettstedet framstår ved første øyekast som en nettavis. De fleste sakene som omtales er imidlertid barnevernssaker, og Hansen tilbyr rådgivningstjeneste for folk som trenger hjelp i barnevernssaker. Han tar seg betalt for denne tjenesten.

Vi fattet interesse for en av sakene som Samfunnsmagasinet har engasjert seg i. Hansen skrev på egne sider om foreldre fra Sveio i Sunnhordland som hadde levd i skjul fra Barnevernet. Samfunnsmagasinet omtalte foreldrene ved navn og formidlet at de "ikke var barnekidnappere." Vi kontaktet barnevernet i Sveio, som viste til taushetsplikten og ikke ville kommentere saken. Heller ikke foreldrene ville snakke med oss, men dypsøk førte oss til flere skriftlige gjennomganger av saken, blant annet på flere av nettrådgivernes nettsider.

Kortversjonen av saken er som følger: Barnevernet i Sveio besluttet å overta omsorgen for to barn. Foreldrene tok med seg barna og rømte til Sverige. Der levde de i skjul i ti måneder før svensk politi pågrep foreldrene og fant barna igjen. Mora ble tiltalt for bortføring av egne barn. Hun ble dømt for bortføring av ett av barna, noe en dom fra Stord tingrett bekreftet.

Grunnen til at vi fattet interesse for denne saken, var at en av rådgiverne åpenbart var så sterkt engasjert. Vi ville finne ut hvilken type hjelp rådgivere hadde gitt foreldrene som kidnappet egne barn. Jan Hansen ville gjerne gi oss bakgrunnsinformasjon om foreldrenes sak, men hevdet han ikke hadde gjort annet enn å snakke med dem i etterkant – og å skrive om saken. Han ville heller ikke fortelle om andre rådgivere hadde vært involvert.

Kildevernet må veie svært tungt i en sak som fremdeles er meget betent i lokalsamfunnet. Vi hadde derfor bakgrunnsamtaler med en rekke kilder som hadde vært i befatning med saken. Vi fikk innspill om at en privat rådgiver hadde hjulpet familien på flukt. Han skulle ha kjørt dem over grensen, og han skulle også ha påtatt seg ansvaret for kidnappingen overfor en barnevernsinstitusjon i Norge.

Først var vår teori at Familiestiftelsens Arnstein Øyslebø var familiens hjelper. Grunnen var en historie som verserte i swingersmiljøet. Lederen av Swingers Norge, Bjørn Normann, fortalte oss at han en gang ble ringt opp av Øyslebø, som var på jakt etter et sted å huse en familie som var på rømmen fra barnevernet. Øyslebø skal ha sagt til Normann at han hadde familien i bilen og var i Sverige. Han ønsket å gi familien husly i et hotell Normann hadde eierinteresser i. Tidspunktet da dette skal ha utspilt seg, sammenfaller med tidspunktet familien rømte på. Dessuten så vi at Øyslebø på et tidlig tidspunkt uttalte seg til lokalavisa Vestavind.

Alle kildene vi kontaktet, fortalte imidlertid at Øyslebø bare hadde bistått familien med å lese dokumenter og gi innspill om hvordan de kunne gå fram. Dette var også Øyslebøs egen versjon. Dermed visste vi at en mann skulle ha hjulpet familien på flukt, men vi hadde ikke navnet på mannen. Etter hvert så vi imidlertid at en rekke forhold pekte mot Trondheim og en aktivist og rådgiver som heter Noralf Aunan:

- Vi visste at familien ble funnet like over grensen fra Trondheim. I vår kartlegging av nettrådgiverne, fant vi at Aunan var en av få som bodde i Trondheim.
- I sitt svar på et av spørsmålene i vår rundspørring til barnevernet, skrev en bydel i Trondheim at "vi har eksempler på at private er med på å planlegge og gjennomføre noen av rømningene som skjer."
- Aunan var ivrig debattant på Samfunnsmagasinet's sider. Han hadde også omtalt Sveio-saken, noe vi hadde funnet da vi gjennomgikk innholdet på siden.

Kilder i barnevernet kunne bekrefte at en privatperson overfor barnevernet i Trondheim hadde påtatt seg ansvaret for en kidnapping i forbindelse med Sveio-saken. Vi følte oss trygge på at dette måtte være Aunan og tok kontakt med ham. Vi framla det vi visste og forklarte at vi uansett ville skrive om hans rolle, noe som fikk ham til å snakke. Han fortalte da om sin rådgivning mens familien levde på flukt og sa at han i perioder hadde fungert som "grenselos". Han innrømmet også å ha påtatt seg ansvaret for en av kidnappingene. Den sentrale lærdommen vi trakk, var at den bredt anlagte researchen bar frukter og fikk en fiendtlig innstilt kilde til å snakke.

Saken viste hvor sentral rolle en privat rådgiver hadde i en komplisert barnevernskonflikt. Foreldrene fikk råd da barnevernet tok kontakt. En rådgiver hjalp dem over grensen, hjalp dem å holde seg i skjul og påtok seg ansvaret i etterkant.

Dette var forhold som ikke hadde vært framme i retten, og politiet har aldri tatt rettslige grep overfor rådgiveren.

Familiestiftelsen og Øyslebø: En av artiklene i serien omhandler Øyslebøs rolle i tre forsvinningssaker i Rogaland. Selv om Øyslebø bare skal ha bistått familien i Sveio-saken med å

lese sakspapirer og gi innspill, skal han ha hatt en langt mer aktiv rolle i andre forsvinningsaker i Rogaland.

På flere tidspunkt i arbeidet med serien fikk vi tips fra ulike kilder om at Øyslebø hadde arbeidet aktivt i flere saker der barn hadde forsvunnet. Disse kildene var personer som hadde eller har en eller annen tilknytning til Familiestiftelsen, flere advokater som jobber med familierett, og politiet. Noe av dette var tidligere omtalt i VG, Aftenposten og NRK. Vi valgte å konsentrere arbeidet om den 13 år gamle jenta. Et par andre saker der Øyslebø var under etterforskning – en forsvinnings sak i Forsand og en i Kosovo – er derfor kun omtalt med at sakene er under politietterforskning.

Vi visste at Øyslebø hadde hatt kontakt med 13-åringen og deler av familien i lengre tid og at personopplysninger om denne barnefordelings saken tidligere lå offentlig tilgjengelig på Familiestiftelsens nettsider.

Nærmere omtale av Øyslebøs rolle i historien om den 13 år gamle jenta skulle imidlertid vise seg å være presseetisk vanskelig. Det fant vi ut etter at vi hadde hatt flere samtaler med ansatte i barnevernet, politiet, advokater som representerte mor og far, og jentas bistandsadvokat, Kjersti Gjellesvik.

Selv om vi greide å kartlegge store deler av historien rundt forsvinningen og 13-åringens familiesituasjon, har dette derfor ikke kommet på trykk. Her kan det innvendes at flere av kildene, eksempelvis barnevernet, kan ha hatt egne motiver for at avisen ikke skulle gå nærmere inn på dette. Vi var fullt klar over at konfliktnivået mellom mor, far og barnevernet har vært svært høyt. Vi turde imidlertid ikke ta sjansen på konfliktnivået skulle eskalere ytterligere som følge av avisomtale, slik at dette fikk negative konsekvenser for ei jente som allerede hadde det svært vanskelig. Ifølge barnets bistandsadvokat, Kjersti Gjellesvik, ønsket heller ikke jenta avisomtale. Det er hensynet til jenta som også er årsaken til at hun hele tiden har vært anonym – til tross for at hun i fjor sommer var etterlyst med navn av politiet.

4: Graving i domener og nettsider.

Lokalene: Sentrale kilder nær Familiestiftelsen hevdet at Øyslebø var aktiv i sexklubbmiljøet i Oslo. En kilde hevdet at flere revisorer hadde sagt opp på grunn av samrøre mellom Familiestiftelsen og Swingers Norge. Vi kontaktet Lotteri- og Stiftelsestilsynet, som kunne bekrefte at de hadde gjennomført tilsyn med Familiestiftelsen og at de hadde varslet et nytt nå. Vi ba om innsyn i alle saksdokumentene som angikk stiftelsen. I disse papirene framkom det en rekke påstander, blant annet at medarbeidere trakk seg fordi stiftelsen angivelig delte lokaler med Swingers Norge at lederen av sexklubben kom og gikk, og at personsensitive barnevernspapirer lå og slang. Gjennom søk i gamle årsberetninger fant vi at kontoradressen til Familiestiftelsen i 2007 var den samme som Swingers Norge brukte.

Vi tok kontakt med en rekke personer som hadde hatt kontakt med stiftelsen, både tidligere og nåværende medarbeidere, fagpersoner (psykologer og jurister) og foreldre som følte seg forbigått enten i barnefordelings- eller barnevernssaker og som tok kontakt med stiftelsen for å få hjelp. Hensikten med våre henvendelser var å verifisere påstandene som framkom i de skriftlige dokumentene som var sendt Stiftelsestilsynet. Vi fant også at dokumenter som angikk Familiestiftelsens kobling til sexklubber var sendt til Justisdepartementet og Datatilsynet. Vi ba om innsyn etter Offentlighetsloven begge steder og fikk tilsendt de samme dokumentene som vi hadde fått fra Lotteri- og stiftelsestilsynet. I tillegg fant vi ut at Datatilsynet – som baserte seg på Øyslebøs skriftlige framstilling – fant at stiftelsen ikke hadde brutt regler som gjaldt oppbevaring av personsensitive opplysninger.

Etter besøk i den gamle swingersklubben i september var en av konklusjonene at det skal mye til for at Øyslebø ikke kan ha forstått hva husverten livnærte seg av: Bjørn Normann har aldri lagt skjul på geskjeften sin, viste velvillig fram hele lokalet og fortalte hvordan de ulike avlukkene ble benyttet. Vi fikk også lov til å fotografere alt til bruk i avisen. En ringerunde til naboene dokumenterte at de også var godt kjent med aktiviteten som de etter egne utsagn visste at hadde eksistert i flere år.

Øyslebø bekreftet med en gang vi spurte at de hadde fått kontorlokalene gratis av lederen i Swingers Norge i 2007, men han benektet enhver kontakt med sexklubbmiljøet utover dette. Han påsto at de ikke visste at mannen som ga dem lokaler, drev en swingersklubb, og han sa at stiftelsen flyttet ut umiddelbart etter at Øyslebø hadde funnet ut hva husverten drev med.

Nettsøk viser at stiftelsen siden desember 2007 ikke har hatt noen besøksadresse, kun en postboksadresse i Vika i Oslo.

Styreleder Wilmar Kolnes i Familiestiftelsen sa også at hvis påstandene om Øyslebøs aktiviteter i swingersmiljøet var korrekte, ville han ikke kunne være leder av en stiftelse som jobber med barnevernssaker.

Familiestiftelsen og koblingen til nettsiden www.swingers.no: Flere tidligere medarbeidere i stiftelsen hevdet imidlertid at båndene mellom Familiestiftelsen og sexklubben var tettere enn som så. Sexklubber er ikke ulovlig, men vi mener det kan stilles spørsmål ved om en slik kobling er forenlig med Øyslebøs selvopplevte rolle med å ivareta barn og foreldre i en svært vanskelig livssituasjon.

En av medarbeiderne hevdet at Øyslebø i praksis brukte Familiestiftelsens organisasjonsnummer for å drive sexklubben. Påstandene framsto som en drittpakke, men vi bestemte oss for å sjekke dem. Her ble undersøkelse av nåværende og tidligere eierskap til www.swingers.no sentralt.

Først ble en rekke påstander undersøkt. En av påstandene, som framkom blant annet i dokumentene som ble sendt inn til Stiftelsestilsynet, var at lederen av Swingersklubben i 2007 hadde konkursskarantene og derfor ikke kunne opprette nye selskap, og at Øyslebø derfor ville bruke Familiestiftelsens organisasjonsnummer for å drive inn penger fra kunder på swingersklubbens vegne.

Riktignok hadde Normann vært involvert i et par konkurser for flere år siden. Vi kontaktet derfor bostyrerne og fikk oversendt deres rapport til retten. Her framkom det ikke noe straffbart. Påstanden om konkursskarantene var derfor grunnløs.

Rapporten fra Lotteri- og stiftelsestilsynet hadde gitt oss innsyn i enkelte kontoutskrifter fra Familiestiftelsen, men disse avslørte ikke økonomisk samrøre mellom stiftelsen og swingersmiljøet. En kontoutskrift viste derimot at egenkapitalen på et tidspunkt var sterkt redusert. Vi tok også kontakt med samtlige revisorer som har vært involvert i stiftelsens arbeid. Her avdekket vi at et revisjonsfirma trakk seg etter påstander om samrøre med swingersklubben. Andre trakk seg fordi regnskaper ikke ble levert i tide. Revisjonsberetningene hadde til felles at de hadde merknader om at mer enn 50 prosent av egenkapitalen var oppbrukt. Oppdatert informasjon om stiftelsens styresammensetning var heller ikke sendt Brønnøysund. Vi kunne derfor skrive at Stiftelsen aldri hadde hatt orden i økonomien og at kassa nå var bunnskrap. Men Bjørn Normann hevdet at Familiestiftelsen fikk leie gratis lokaler av ham.

Det finnes en rekke søkemotorer for kartlegging av eierskap av domener. Den beste av dem heter domaintools.com og har en utvidet betaltjeneste som blant annet gir deg anledning til å lete bakover i tid, altså å gjennomgå tidligere eiere av domener. Dette gjelder imidlertid ikke norske domener. Alle .no-adresser er beskyttet, og man får i utgangspunktet ikke ut informasjon om tidligere eiere dersom domenet har byttet eier. Vi så at swingers.no fikk sin nåværende eier 4. april 2009. Hvem som eide siden fram til da, var ikke kjent og i utgangspunktet ikke mulig å finne ut av. Vi kontaktet alle vi kunne finne som hadde hatt med sexklubben og nettsiden å gjøre, og etter flere samtaler ga en av disse oss etter hvert en utskrift fra domenedatabasen Norid som var hentet ut desember 2007. Dette papiret ble helt sentralt for oss.

- Det viste at selskapet Arbeidsprosesskonsult AS på det tidspunktet var eier av domenet. Søk i Bizweb fortalte oss at dette selskapet var 60 prosent eid av Øyslebø i 2007, samme år som Familiestiftelsen ble etablert. De to andre eierne av dette selskapet viste seg også å ha vært blant stifterne av Familiestiftelsen, noe vi fant i stiftelsesdokumentet til Familiestiftelsen som ble innsendt til Stiftelsestilsynet.

- Telefonnummeret til nettsidens administrator var identisk med nummeret til Familiestiftelsens vakttelefon.

- Arnstein Øyslebøs private e-postadresse figurerte som kontakinfoadresse til sex-nettsiden.
- Postadressen til siden var identisk med Øyslebøs private adresse, et hus i Drøbak som også fungerte som kontor for Arbeidsprosesskonsult. Vi fant også denne adressen igjen i innkallinger til tidligere styremøter i Familiestiftelsen. Stiftelsen hadde altså brukt adressen som møtelokale. Vi reiste ut til Drøbak for å kikke litt nærmere på eiendommen. Den så øde og forlatt ut: nedrullede gardiner, ustelt hage, søppel i oppkjørselen, julepynt i vinduet i september, tom postkasse og en grønskete campingvogn med "Familiestiftelsen" på gårdsplassen. Ingen var hjemme.

Vi visste fortsatt ikke om utskriften fra Norid var ekte eller fabrikkert og kontaktet derfor Norid for å få den verifisert. Det lot seg ikke gjøre fordi Norge verner historiske domeneopplysninger om tidligere eiere. Domaintools kunne heller ikke hjelpe fordi Norid ikke gir slike opplysninger videre til noen. En kilde som jobber med norsk domeneregistrering, og som dermed hadde tilgang til historiske opplysninger, ble til slutt vår redning. Denne kilden ville ikke opplyse om annet enn at papiret vi hadde var ekte. Altså visste vi at det vi har beskrevet ovenfor var realiteten per desember 2007.

Vi ville gjerne vite hvor lenge Familiestiftelsen hadde holdt i gang driften av sexklubben. Norid kunne ikke opplyse om annet enn at siden fikk sin nåværende eier 4. april 2009, men vi visste ikke om Familiestiftelsen hadde eid siden helt fram til da, eller om en annen eier var inne i mellomtiden. Søkemotoren Waybackmachine viste at innholdet på siden i grove trekk var det samme hele perioden fra 2007 til 4. april 2009, da det ble lagt om. Vi studerte alle historiske skjermdumper vi kunne finne, og via flere kilder vi hadde kontakt med uavhengig av hverandre fant vi fram til et gammelt nyhetsbrev fra 25. juni 2009. Det hadde blitt sendt ut til alle kundene hos Swingers Norge. I dette ble det hevdet at Arnstein Øyslebø administrerte sex-siden fram til rundt påsketider 2009, noe som stemmer overens med datoen da den nye eieren overtok. Nyhetsbrevet fra Swingers Norge hevdet videre at Øyslebø hadde eid siden hele perioden fra 2007 til 2009 og at han hadde stjålet innholdet og gitt det videre til den nye eieren, som han, ifølge brevet, var i forretningspartnerskap med.

Tette bånd til ny sexklubb: Den nye eieren av sex-domenet er et selskap som heter Crazy Viking Team. Det er i Brønnøysund registrert som et idrettslag med adresse Algarheim i Akershus. Foreningen driver med fallskjermhopping, og bilder fra tidligere samlinger var tidligere også tilgjengelige på nettet. Øyslebø og Familiestiftelsen har ingen formell rolle i dette selskapet, som drives av en Tom Frode Henriksen. Hvis det gamle nyhetsbrevet vi hadde funnet, medførte riktighet, ville Øyslebø med stor sannsynlighet ha en sentral rolle i den nye sexklubben, ettersom han hadde gitt klubben en nettside med en stor kundebase som var bygget opp over 15 år. Ifølge nyhetsbrevet vi hadde funnet, skal Øyslebø ha stått i døra da den nye klubben åpnet.

24. september observerte vi trafikken inn og ut av lokalet gjennom hele kvelden. Adressen hadde vi fått av en kilde vi ikke kan røpe identiteten til. På utsiden av huset hang et stort skilt der det sto Crazy Viking Team, noe fotografen fikk dokumentert. Det bidro til å fjerne den siste resten av tvil om at fallskjermsklubben også drev sexklubb. Via kontakter vi knyttet uavhengig av den gamle klubben og Familiestiftelsen, ble vi fortalt at Øyslebø hadde vært en hyppig gjest i klubben og at han også skal ha stått i døra og jobbet i baren. I tiden som fulgte fikk vi dokumentert at Arnstein Øyslebø har hatt nattlig telefonkontakt med sjefen i Crazy Viking Team de siste månedene. Av hensyn til kildevernet kan vi her ikke komme nærmere inn på dokumentasjon eller kilder.

Intervjuet med Arnstein Øyslebø: Både politiet og Aftenbladet har hatt problemer med å komme i kontakt med Øyslebø etter at han ble pågrepet. Vi visste at det ville være umulig å få ham i tale om helt sentral dokumentasjon vi hadde funnet om hans og Familiestiftelsens forhold til sexklubbmiljøet. I så måte var vi heldige: Øyslebø ringte plutselig Aftenbladet fordi han "hadde en høne å plukke". Han sa han var oppgitt fordi han mente vår omtale av arrestasjonen ikke hadde fått fram at han selv kontaktet politiet. Dette ville han prate om ansikt til ansikt, og han skulle til Stavanger.

Dette ble vår anledning til å konfrontere Øyslebø med det vi hadde funnet ut om koblingen mellom Familiestiftelsen og sexklubbene. Dermed var ikke premisene for intervjuet klarlagt før vi hadde Øyslebø foran oss på en kafé i Stavanger sentrum. Dette var en etisk vurdering vi begrunnet med at det var svært usannsynlig at Øyslebø ville møtt oss eller i det hele tatt svart på telefonen hvis vi klarla alle premisser på forhånd, samtidig som det var avgjørende og viktig for oss å få hans versjon før vi satte noe på trykk.

Vi avklarte umiddelbart med Øyslebø at vi først skulle snakke off the record om hva han hadde reagert på, og at vi i etterkant fikk intervju ham. Intervjuet ble i sin helhet tatt opp på bånd, noe Øyslebø aksepterte på forhånd.

Vi konfronterte Øyslebø med alle påstander og all dokumentert informasjon vi hadde oppdrevet. Vi viste fram utskriften fra Norid, og uten at vi hadde endelig dokumentasjon på det, ga vi uttrykk for at vi hadde utskrifter som viste at han eide siden i hele perioden fram til han overførte siden til Crazy Viking Team 4. april, slik vi mistenkte. Øyslebø innrømte dette. Han innrømte også å kjenne sjefen på Crazy Viking Team, og sa han hadde blitt kjent med ham gjennom sjefen i Swingers Norge. Han nektet å avkrefte eller bekrefte at han hadde jobbet i den nye sexklubben. Han ville heller ikke svare på noen spørsmål angående sin privatøkonomi.

Resultatet av undersøkelsene våre, og det påfølgende intervjuet med Øyslebø, var at vi fikk dokumentert at generalsekretæren i en av Norges største private barnevernsorganisasjoner, som var siktet i en barnebortføringssak i Stavanger, hadde:

- Lånt gratis lokaler av en swingersklubb.
- Registrert nettside for klubben.
- Overført samme nettside til en ny swingersklubb.
- Pleid tett kontakt med sjefen i den nye klubben.
- Trolig jobbet for den nye sexklubben.

Bruk av Facebook som metode.

Flere av nettsidene vi undersøkte, skrev utførlig om hvordan foreldre i konflikt med barnevernet kunne rømme fra landet for på den måten å beholde omsorgen for barna sine. Spania ble trukket fram som et spesielt egnet land å reise til. Kunne vi komme i kontakt med folk som hadde rømt til landet? Vi fant ut at flere av aktørene i tillegg til å ha egne nettsider, også har opprettet lukkede grupper på Facebook.

Disse gruppene, blant dem Barnas Rett, ble kontaktet ved å benytte egne Facebook-profiler og fortelle at vi var journalister som ønsket kontakt. Reaksjonen var skepsis. De vi kom i kontakt med ønsket ikke å gi oss navn og nummer på folk som har flyktet fra barnevernet. De vi fant og sendte melding til, ga oss ikke svar. Etter en tid greide vi likevel å få kontakt med noen som kjente en familie som har bosatt seg i Spania. Vi fikk vite at barnevernsrådgivere på nett sto sentralt i planlegging og flukten, men siden familien har flyktet fra barnevernet i Danmark lot vi historien ligge.

Vi greide dessverre ikke å komme i kontakt med flere, og valgte derfor å omtale flukt til Spania som et generelt fenomen.

Facebook ble også brukt for å finne ut mer om Øyslebøs kontakt med sexklubbmiljøet. Blant Facebook-vennene hans fant vi flere personer som vi fra andre kilder fikk oppgitt å være svært aktive i den nye sexklubben.

Problemer underveis og løse tråder

Norid og domene-data: Den internasjonale domenebasen Domaintools er glimrende. Med et enkelt og relativt rimelig abonnement får man tilgang til historiske data om hvem som har eid forskjellige domener opp gjennom tidene. Men det finnes et men. Siden henter sine data fra forskjellige baser i de enkelte landene. I motsetning til de fleste land i verden, offentliggjør ikke Norge *tidligere* eiere av norske adresser (altså adresser med etternavn ".no"). De norske nettstedene rapporterer data om en rekke forhold til Norid, men Norid har altså ikke lov til å gå videre med informasjon om hvem forrige eier var. For oss førte dette til at vi ikke kunne sjekke hvem som eide domenet swingers.no fram til april 2009. Da vi gjennom andre kanaler fikk tilgang til en utskrift fra Norid, kunne vi ikke med åpne kilder få bekreftet at denne var ekte. I

dette tilfellet løste det seg fordi anonyme kilder bekreftet forholdet og ikke minst fordi Øyslebø åpenbart ikke visste at vi umulig kunne ha denne informasjonen. Dermed innrømmet han forholdet. Det er hemmende på nettbasert gravejournalistikk at informasjon om historiske eierskap av norske domener ikke er offentlig.

Barnevernsbarn og lukkede arkiver: Kort tid etter at vi begynte å publisere, ble vi kontaktet av Stig Stangeland, som selv hadde vokst opp i et hjem preget av rus og vold, for så å havne i barnevernets omsorg. Flere sider ved Stangelands historie var interessante, og vi ønsket å lage en reportasje om hans liv. Stangeland fortalte at de fleste fra hans kull var døde. Han var sikker på at én satt i fengsel, at én var narkoman, og han mente at alle de andre var døde. Vi ønsket å sjekke dette for å finne ut hvordan det gikk med et helt kull av barnevernsbarn. Vi var i kontakt både med barnevernsinstitusjonen på Skåland og med Interkommunalt Arkiv i Stavanger. Ingen av disse ville gi oss en oversikt over hvem som var elever sammen med Stangeland, og vi søkte sekundært om at arkivet selv sjekket opp hvor mange av elevene fra kullet som var i live. Dette kunne ikke Interkommunalt Arkiv gjøre. Vi leverte skriftlig søknad om forskerinnsyn i alle mapper, men fikk avslag. Vi kunne søkt departementet om innsyn, men fant at en slik prosess ville ta flere måneder, kanskje opp mot et år. Dermed kom vi aldri til bunns i hvordan det gikk med hele kullet før saken skulle på trykk. Vi endte med en mellomløsning der vi fant å kunne fastslå at mange var døde, at en var narkoman og at en var i fengsel. Resten fikk vi aldri dokumentert.

Ubesvarte spørsmål om Øyslebø: Vi fattet tidlig interesse for hvordan Arnstein Øyslebø finansierte sin virksomhet. Det inntrykket vi dannet oss av økonomien i Familiestiftelsen, kan oppsummeres slik: 100.000 i egenkapital var i ferd med å bli brukt opp, stiftelsen fikk inn noen donasjoner, men kassen var snart tom. De private forholdene rundt Øyslebø var mer interessante. Regnskapene til Familiestiftelsen viste at det ikke var betalt ut lønn til noen. I skattelistene var Øyslebø registrert med null i formue, og hadde de tre siste årene en skattbar inntekt på mellom 30.000 og 70.000 kroner. Han er heller ikke registrert med selskaper som sitter på verdier. Vi benyttet eiendomsregisteret og folkeregisteret og fant ut at Øyslebø etter et samlivsbrudd i 2007 eide et hus i Drøbak alene. Han heftet alene for gjelden på 2,2 millioner, og da vi spurte ham, opplyste han å ha utgifter på rundt 8500 kroner i måneden på dette huset. Han ville ikke opplyse om hvordan han finansierte dette. Vi kjørte også en kredittsjekk på Øyslebø og fant blant annet ut at han hadde en utleggsforretning til sin eks-kone på drøye 230.000 kroner en snau måned før Familiestiftelsen ble opprettet. Øyslebø nektet å snakke om disse tingene, og det lyktes oss aldri å finne svar på spørsmålet om hvordan han klarte å betjene en gjeld på over to millioner når han ifølge skattelistene ikke hadde verken formue eller inntekt.

Spania-flyktningene: Lenge hadde vi som mål å besøke en av disse familiene for å lage en reportasje om hvordan de lever og hvorfor de flyktet. Fellesnevneren for rådgiverne og de

personene vi fant i Spania, var en voldsomt stor skepsis overfor pressen. Denne ble ikke mindre da vi begynte å publisere sakene. Det gikk etter hvert opp for oss at vi ikke ville få noen til å stille opp. Vi vurderte likevel å reise til Spania for å oppsøke noen av folkene. Det var to gode grunner til at vi droppet dette. For det første var muligheten stor for at vi ikke ville få dem i tale, for det andre ville vi lett trå på etiske miner. Selv om vi kunne fortalt en anonymisert historie, ville vi risikere å skape uro for barn.

Kildekritikk

Tillit til foreldre som har mistet omsorgen for barna sine.

Serien "Kampen om barna" handler for en stor del om foreldre som ikke lenger har omsorgen for sine egne barn. Uansett årsak må dette være noe av det verste et menneske kan oppleve. Både i forkant av, underveis og i etterkant av publisering har vi hatt kontakt med svært mange slike foreldre. Mange av dem har tatt kontakt for å fortelle sin historie. Foreldrene har fortvilelsen og sorgen over tapet av barna sine til felles.

En tidlig hypotese for oss ble derfor: Disse foreldrene har mistet det mest verdifulle i livene sine og opplever lite støtte og hjelp i det offentlige. Det er både grunnen til at de søker hjelp hos borgervernsorganisasjoner og at disse kan oppstå. Hos mennesker som Arnstein Øyslebø opplever disse foreldrene for første gang å bli trodd, trøstet og hørt på.

Dette ble tidlig bekreftet fra forskerhold: Både hos Vestlandsforskning og hos Diakonhjemmets Høyskole i Oslo var det gjort flere studier om foreldrenes erfaringer i saker som omhandlet omsorgsovertakelse. Forsker Tor Slettebø ble her en viktig kilde. Det ble også barneombud Reidar Hjermann. Begge mente at selv om barnevernet plikter å følge opp foreldrene, gjøres det i liten grad i dag. Men ingen av disse kildene hadde særlig kjennskap til nettrådgiverne vi arbeidet med.

I arbeidet med Familiestiftelsen hadde vi kontakt med både foreldre og besteforeldre som var eller hadde vært i denne situasjonen. Som regel er det svært gode grunner til at foreldre ikke har den daglige omsorgen for barna sine. Det kan godt være at flere av våre kilder i dette arbeidet eksempelvis kunne være i psykisk ubalanse. Vi mente likevel at det var verdifullt å bruke dem som kilder. Vi valgte derfor å snakke med mange av disse foreldrene. Vi snakket med dem flere ganger, sjekket informasjonen fra flere slike kilder opp mot hverandre og brukte bare faktisk informasjon.

Bare i ett tilfelle fortalte vi en enkelthistorie. Av hensyn til de berørte barna ble alle navn knyttet til denne historien anonymisert, det samme gjaldt bostedskommune og foto av

foreldrene. Hensikten med historien var å formidle foreldrenes opplevelse av å bli fratatt barna sine og hvilke erfaringer de hadde med barnevernet.

Etter at vi begynte publiseringen av serien fikk vi e-poster fra og ble oppringt av mange foreldre som hadde mistet omsorgen for barna sine. De ønsket både å snakke med oss og at vi skulle skrive historien deres i avisen. De fleste av disse historiene var åpenbart uaktuelle å skrive om: Flere foreldre lot for eksempel til å være i psykisk ubalanse. En mor var i en slik situasjon at vi tok kontakt med den psykiatriske institusjonen hun var tilknyttet og fortalte at vi hadde vært i kontakt med henne og at vi fryktet for kvinnens ve og vel.

De fleste foreldrene ble – etter at vi hadde lyttet til historiene deres – høflig forklart at vi ikke kunne skrive om historien deres. Andre historier var vi mer usikre på. Derfor stilte vi som krav at vi skulle ha tilgang til alle saksdokumentene. Flere sa da nei takk. Andre historier ble uaktuelle etter at vi leste sakspapirene. Men et par saker er fremdeles aktuelle å skrive om. Her har familien blitt grundig orientert om hva publisering kan innebære, og de har fått god tid til å tenke over om de virkelig vil dette.

Advokater og kakene de meler.

Viktige kilder i arbeidet med serien har vært advokater som arbeider med barnevern og barnefordeling. Disse har vært viktige både i utarbeidelse av problemstilling og som informanter underveis i arbeidet med serien. Våre advokatkilder arbeider i hovedsak i Stavanger, og et par av dem representerer foreldre som har erfaring med Øyslebø. Det gjelder Einar Ramsland og Arnhild Skretting som begge er sitert på trykk. Advokat Kjersti Gjellesvik ble underveis oppnevnt som bistandsadvokat for den 13 år gamle jenta.

Advokatene vi brukte mest, har mange års erfaring med barneverns- og barnefordelingsaker. De var svært engasjerte og tildels også kritiske mot en del av arbeidet i barnevernet. Den viktigste kritiske innvendingen mot dem kan i første rekke sies å være at disse advokatene tross alt kommer i kontakt med de foreldrene som kommer i konflikt med barnevernet. De sakene som løser seg i minnelighet, møter de ikke. Dessuten har de interesse av å opprettholde sitt eget livsgrunnlag. Vi fant for eksempel at advokatenes opplevelse av at foreldrene i dag ikke har tilstrekkelig rettsvern og nok advokatbistand, ikke ble støttet av ulike barnevernsforskere og, kanskje mindre overraskende, heller ikke av barnevernet. Ellers er inntrykket at våre viktigste advokatkilder ikke har problemer med arbeidsmengden, snarere tvert imot. Det var til tider vanskelig å få kontakt med dem fordi de hadde det svært travelt.

Barnevernets agenda.

Det store problemet for pressen med barnevernssaker er den lovbestemte taushetsplikten. Dette ble, som beskrevet over, løst ved at vi ba om skriftlig erklæring fra foreldre om fritak fra taushetsplikten og at vi skulle ha tilgang til saksdokumenter.

I den ene enkeltsaken vi omtalte, ble likevel kritikk besvart i generelle vendinger fra barnevernets side. De ønsket ikke å gå inn i enkeltsaken på trykk i avisen. Det kan sikkert spekuleres i om dette var av hensyn til berørte parter eller til seg selv. Men problemstillingen ble i stor grad unngått ved at vi unnlot å gå inn i enkeltsaker.

Vi opplevde likevel stor åpenhet fra barnevernet, ikke minst fra barnevernsjefen i Stavanger, Gunnar Toresen, som fortalte åpent om hvordan han og familien var blitt sjikanert av barnevernsaktivister. Dette skulle vise seg å gjelde de aller fleste som arbeidet med barnevern, også forskere.

Barnevernets ressursituasjon har vært en het politisk potet høsten 2010. Det skyldes ikke minst at økte statlige bevilgninger til det kommunale barnevernet var en av de store lekkasjene i forkant av framleggelsen av regjeringens forslag til statsbudsjett i oktober. Aftenbladet innhentet relevant statistikk: Den viste at antall barnevernssaker har økt kraftig de siste årene, men at bevilgningene ikke har fulgt med i samme grad.

Selv om det er liten tvil om at barnevernet mange steder av økonomiske årsaker er nødt til å foreta knallharde prioriteringer, var det flere kilder – både blant forskerne og advokatene – som stilte spørsmål ved om for lite penger virkelig kan forklare den manglende oppfølgingen av foreldre og de harde konfliktene det åpenbart var med en del av disse. For hvordan kan barnevernet hjelpe foreldre som de har tatt barna fra mot deres vilje?

Konsekvenser

Den nasjonale debatten om barnevern begynte lenge før vår serie og kommer til å fortsette i lang tid framover. Vi kan derfor ikke ta æren for at debatten fortsatt ruller og går.

Et par av sakene våre har overraskende nok **ikke** fått konsekvenser:

- Nettrådgiverne som anbefaler foreldre å rømme til Spania, får fortsatt drive sidene sine i fred og ro. Ingen grep er tatt overfor noen av disse, så vidt Aftenbladet vet.
- Rådgiver Aunan, som fungerte som grenselos for foreldre som kidnappet egne barn, har, så vidt Aftenbladet vet, ikke blitt etterforsket av politiet.
- Politiet later ikke å ha kommet til bunns i sakene der Arnstein Øyslebø er mistenkt / siktet.

Til tross for alt dette, mener vi at serien har tilført den pågående debatten om barnevern både kunnskap og nye perspektiver. Ikke minst er den manglende oppfølgingen av foreldre som mister omsorgen for egne barn løftet inn i debatten om ressursituasjonen i barnevernet. Dette er en gruppe mennesker som sjelden høres og deres rett på oppfølging er aldri tidligere omtalt. Det finnes i dag en politisk forståelse for at dette er mennesker som har krav på oppfølging. Av mer konkrete nasjonale konsekvenser ser vi at:

- De barnevernsansattes fagforening har tatt opp spørsmålet om hvilket vern ansatte skal ha krav på mot sjikanen og truslene vi avdekket at rådgivere og foreldre utsetter de for.
- Arnstein Øyslebø har trukket seg som generalsekretær i Familiestiftelsen og har per i dag ingen funksjon som barnevernsrådgiver. Aktiviteten til Familiestiftelsen er også betydelig redusert.

”Kampen om barna” har også hatt lokale konsekvenser. I november 2010 besluttet bystyret i Stavanger å forsøke å samle kommunene på Nord-Jæren for å utvikle et forsøksprosjekt, hvor målet er å lage et senter for oppfølging av foreldre her i distriktet som mister omsorgen for egne barn. Stavanger vil søke departementet om midler til et forsøksprosjekt som vi kan høste nasjonale erfaringer fra. Målet med et slikt senter er å hjelpe foreldre med sorgbearbeiding og med å få orden på eget liv, for på den måten kanskje å kunne oppnå mer samvær med barna de har mistet omsorg for.

Den norske offentlige debatten har manglet denne helt sentrale dimensjonen: Statens ansvar for foreldrene som mot sin vilje mister omsorgen for egne barn. Vi har funnet at staten i stor grad har sviktet mange av foreldrene, og vi har studert sammenhengen mellom dette sviket, fortvilelsen foreldrene opplever og de voldsomme konfliktene mellom foreldre og myndigheter. Dette er konflikter som ikke bare er kostbare og vonde for foreldrene, men som også går ut over ansattes arbeidskår. Ikke minst kan en årelang kamp om et barn skape en ekstrabelastning for den uskyldige part fordi aktivistiske rådgivere øker temperaturen og skaper tvil om hvor barnet skal vokse opp. Serien vår har i så måte kastet nytt lys over debatten om barnevern.

Stavanger 14. januar 2011

Knut Gjersteth Olsen

Elisabeth Risa

Ina Gundersen